

Nr 155.

Av herr **Edberg**, *angående elektrifiering av avlögset liggande skogsbygder.*

Avfolkningen av landsbygden beror på många olika orsaker. Den viktigaste är givetvis jordbrukets sämre ekonomiska betingelser men även bristen på landsbygden av sådana bekvämligheter, som stå stadsbefolkningen till buds, torde spela en framträdande roll. I skogsbyar och andra mera avsides liggande bygder har flykten till städerna tagit mycket stor omfattning, varför det är nödvändigt, att något göres för att få särskilt ungdomen att stanna kvar, då den så väl behövs för det produktiva arbetet.

Skogsbygderna sakna merendels elektrisk kraft, vilket bero därpå, att befolkningen icke har ekonomisk förmåga att bekosta framdragande av ledningar dit. Vad beträffar dessa skogsbygder, särskilt i Norrland, så äges skogarna i regel av trävarubolagen. Dessa bolag förfoga över skogsmarker på tusentals, ja tiotusentals hektar kring de olika byarna. På dessa skogar ha averkats miljontals med timmerstockar, som givit miljonvärden i pengar. Bolagen ha i stor utsträckning lyckats inköpa dessa skogar från de självägande bönderna för mycket ringa belopp, därför att dessa icke förstodo att uppskatta framtidsvärdet av skogsmarkerna. Skogsmarker, som nu äro värda miljonbelopp, ha inköpts för kanske några hundra eller i bästa fall några tusen kronor. Skogsmarkerna ha således representerat ett mycket ringa inköpsvärde för bolagen.

Befolkningen i skogsbyarna ha sedan levat som arrendatorer under bolagen och fått nöja sig med mycket små inkomster. De ha således icke haft möjlighet att bekosta elektrifiering av sina bygder. På grund av de senaste årens lagstiftning ha dessa arrendatorer beretts möjlighet att friköpa sina gårdar, men de, som så gjort, ha ofta kommit i ett ännu sämre ekonomiskt läge, än när de voro arrendatorer under bolagen. Den stödskog, som enligt lag skulle tilldelas deras jordbruk, har varit för liten för att nämnvärt förbättra deras ekonomiska betingelser. I vissa fall har den till och med varit så liten, att de saknat tillräcklig tillgång på husbehovsvirke och ved för eget behov. Men genom friköpen ha skogsbolagen blivit befriade från ansvaret för skogsbygdernas folk.

Genom avsaknaden av elektrisk kraft och lyse få skogsbygdernas folk och däribland även bolagens tjänstemän nöja sig med karbidlampor nu under krisen, vatten måste alltså liksom i fars och farfars tid häm-

tas från brunnarna och vedsågen dras för hand. Ofta går en stor kraftledning i närheten av byn ned till städer och industriorter, vilka ledningar byggts med statens medel. Skogsbygdens folk ha således fått bidra till dessa ledningar men ha inte fått förmånen att använda den kraft, som finnes i dem. Resultatet blir att folket flyttar bort från dessa skogsbygder.

Detta är inte bara till nackdel för bolagen själva, som behöva arbetskraft i sina skogar, utan även för hela landet. Man kan gott säga, att det är en riksolycka, att folket överger det produktiva arbetet på landsbygden. Enligt min mening är det av intresse för både bolagen och det allmänna att skapa trevnad och trivsel för dessa avlägset liggande skogsbygders befolkning. Det borde härvidlag vara en plikt för de stora trävarubolagen att ekonomiskt bidra. Bolag, som äger en viss större areal — exempelvis 2 000 hektar eller mera — borde kunna åläggas att framdraga elektriska ledningar till de byar och gårdar, som ligga inom eller i närheten av deras marker. För bolag med mindre skogsarealer, eller där kostnaderna bli särskilt stora, borde staten bidra med visst belopp.

En utredning av denna fråga borde snarast möjligt komma till stånd. När kriget tar slut och materiel för elektrifiering står att erhålla i större omfattning än nu samt arbetslöshet kanske råder borde det vara lämpligt att sätta i gång arbetet.

Med anledning av vad jag här ovan framhållit hemställer jag,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning av frågan om avlägset liggande skogsbygders elektrifiering och att Kungl. Maj:t för nästa års riksdag ville framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 20 januari 1945.

P. J. Edberg.